

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 7Ssk/48/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1020201546
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 09. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Martinčeková
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2025:1020201546.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Martinčekovej a členov senátu Mgr. Michala Novotného a JUDr. Martina Tisa, v právnej veci žalobcu: P. A. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom E. č. XXXX/X, C., právne zastúpený JUDr. Mariánom Ďurinom, advokátom so sídlom Sibírska č. 4, Bratislava, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom Ul. 29. augusta č. 8-10, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia generálneho riaditeľa žalovanej číslo: XXX XXX XXXX X zo dňa 30.09.2020, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Správneho súdu v Bratislave č. k. BA-7Sa/102/2020-190 zo dňa 30.01.2025, takto

rozhodol:

- I. Kasačná sťažnosť žalobcu sa z a m i e t a.
- II. Žalovanej sa náhrada trov kasačného konania n e p r i z n á v a.

odôvodnenie:

Predmet konania

1. Správny súd v Bratislave rozsudkom č. k. BA-7Sa/102/2020-190 zo dňa 30.01.2025 (ďalej „napadnutý rozsudok“) zamietol správnu žalobu žalobcu, ktorou sa domáhal zrušenia rozhodnutia generálneho riaditeľa Sociálnej poisťovne číslo: XXX XXX XXXX X zo dňa 30.09.2020 (ďalej „preskúmané rozhodnutie“), ako aj prvostupňového rozhodnutia Sociálnej poisťovne, ústredie číslo: XXX XXX XXXX X zo dňa 31.12.2019 (ďalej „prvostupňové rozhodnutie“).

Konanie na správnych orgánoch

2. Prvostupňovým rozhodnutím správny orgán podľa § 65, § 274 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej „zákon o sociálnom poistení“) a § 21 ods. 1, § 132 ods. 1, § 174 a § 14 ods. 4 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej „zákon o sociálnom zabezpečení“) zamietol žiadosť žalobcu zo 17.01.2018 o priznanie starobného dôchodku od 11.01.2018. V odôvodnení uviedol, že v I. kategórii funkcií žalobca vykonával službu do 30.09.1993, celkovo 15 rokov a 46 dní, nevznikol mu však nárok na starobný dôchodok podľa § 21 ods. 1 a ani podľa § 132 ods. 1 zákona o sociálnom zabezpečení k 11.01.2018. Rovnako mu nevznikol nárok na starobný dôchodok k tomuto dátumu ani podľa § 174 ods. 1 a 2 citovaného zákona, pretože jeho zamestnanie v prvej kategórii funkcií netrvalo k 31. decembru 1999. K 11.01.2018 tak žalobca nespĺnil podmienky nároku na starobný dôchodok podľa zákona o sociálnom zabezpečení a ani podľa zákona o sociálnom poistení (nedovršil dôchodkový vek). Predmetným rozhodnutím prvostupňový správny orgán zároveň vykonával rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 8Sa/87/2018 z 03.07.2019.

3. Na základe odvolania vo veci rozhodoval generálny riaditeľ žalovanej, ktorý odvolanie zamietol a potvrdil prvostupňové rozhodnutie. V celom rozsahu sa stotožnil s právnym názorom prvostupňového orgánu, že žalobcovi nevznikol nárok na skorší dôchodkový vek ani podľa § 21 ods. 1, ani podľa § 174 ods. 1, 2 zákona o sociálnom zabezpečení. Poukázal na judikatúru (rozsudok Najvyššieho súdu SR R 53/2011, uznesenie Ústavného súdu SR č. III. ÚS 88/2017) v súvislosti s posudzovaním nároku na starobný dôchodok podľa § 174 zákona o sociálnom zabezpečení. Mal za to, že na daný prípad nie je možné aplikovať ani § 175g ods. 2 citovaného zákona, pretože podľa tohto ustanovenia sa rozhoduje len o nároku na starobný dôchodok, ktorý vznikol pred 22. decembrom 1999 (účinnosť zákona č. 355/1999 Z. z.). To znamená, že § 175g ods. 2 citovaného zákona umožňoval rozhodnúť o nároku na starobný dôchodok podľa § 174 citovaného zákona v znení zákona č. 376/1997 Z. z., t. j. právnej úpravy, ktorá bola účinná od 01.01.1998 do 21.12.1999, len v týchto prípadoch. Nestotožnil sa s požiadavkou účastníka, že pri posudzovaní vzniku nároku na starobný dôchodok podľa § 174 by mala Sociálna poisťovňa postupovať v znení zákona účinnom v čase skončenia služobného pomeru účastníka konania. K tomu uviedla, že na priznanie nároku na starobný dôchodok musia byť splnené naraz všetky podmienky, ktorými sú vek, odpracovanie zákonom stanoveného počtu rokov v I. alebo II. kategórii funkcií a odpracovanie rokov už v čase ukončenia preferovaného zamestnania alebo služby, preto na posúdenie nároku na starobný dôchodok je možné aplikovať iba konkrétnu právnu úpravu platnú a účinnú v čase, keď je splnená posledná z podmienok potrebných na to, aby sa o skoršom odchode do dôchodku vôbec mohlo uvažovať.

Konania na správnom súde

4. Správny súd sa v celom rozsahu stotožnil s právnym názorom žalovanej, že žalobcovi nevznikol nárok na znížený dôchodkový vek, či už podľa § 21 ods. 1 alebo podľa § 174 zákona o sociálnom zabezpečení. Za relevantné považoval, že žalobca služobný pomer zaradený do I. kategórie funkcií ukončil na vlastnú žiadosť po splnení prevzatého záväzku k 31.09.1993. Štúdium žalobcu na vojenskom gymnáziu bolo preukázané, sporným sa však stalo posúdenie charakteru tohto štúdia, teda, či ho možno zohľadniť na účely vzniku nároku na skorší odchod do dôchodku. Správny súd posúdenie charakteru štúdia považoval za právnu otázku, ku ktorej už existuje bohatá ustálená rozhodovacia prax kasačného súdu a poukázal na rozsudky Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky (ďalej „najvyšší správny súd“) sp. zn. 7Sk/23/2020, 7Sk/14/2021, 7Sk/22/2019 či 7Ssk/39/2021, v ktorom rozsudku kasačný súd v bodoch 14 až 20 riešil otázku individuálneho posúdenia skutočnej náplne štúdia na vojenskom gymnáziu ako aj to, či je potrebné vo veci nariadiť ďalšie dokazovanie. Uzavrel, že žiaci študujúci na vojenských gymnáziách základnú vojenskú službu vykonávali až odo dňa nástupu na štúdium na vojenskú vysokú školu a štúdium po skončení povinnej školskej dochádzky sa im vykazovalo ako doba štúdia so zaradením v III. pracovnej kategórii. Nakoľko obdobie štúdia na vojenskom gymnáziu nie je vojenskou činnou službou, žalovaná bez vykonania osobitného dokazovania a na podklade zabezpečených podkladov (potvrdenie Ministerstva obrany SR zo 14.10.2019) ho správne na účely zníženia vekovej podmienky potrebnej pre dovŕšenie dôchodkového veku nezohľadnila. Správny súd k požiadavke žalobcu, aby sa § 174 ods. 2 zákona o sociálnom zabezpečení aplikoval v znení zákona č. 59/1993 Z. z. uviedol, že aj v tomto prípade už jestvuje ustálená rozhodovacia prax kasačného súdu (poukazujúc na rozsudky sp. zn. 7Ssk/33/2023, 7Ssk/135/2023 a 6Ssk/40/2024), ktorá vychádza z toho, že nárok na dávku sa posudzuje zásadne podľa predpisov platných v čase jej priznávania, ak zákon neustanovuje inak (napr. 1So 165/1996, judikát R 48/1998). Ku dňu podania žiadosti žalobcu, poistenec mal nárok na starobný dôchodok, podľa § 65 ods. 1 zákona o sociálnom poistení. Podľa § 65 ods. 2 zákona o sociálnom poistení, dôchodkový vek bol 62 rokov, ak zákon neustanovoval inak (§ 65 ods. 4 až 8, § 65a a § 274). U žalobcu nebola splnená podmienka ustanovená v § 174 ods. 2 citovaného zákona účinného od 22. decembra 1999 (v znení zákona č. 355/1999 Z.z., ktorým sa novelizoval § 174 zákona o sociálnom zabezpečení), pretože jeho služba skončila ešte pred týmto dňom. Žalobcovi tak nevznikol žiadny nárok, ktorý by sa mu na základe § 274 ods.1 zákona o sociálnom poistení mohol zachovať aj po 31.12.2003. Nie je možná ani aplikácia výnimky ustanovenej v § 175g ods. 2 citovaného zákona, pretože ten sa vzťahuje len na nárok vzniknutý do 21.12.1999. Správny súd poukázal na to, že k 31.12.1993 mal žalobca iba 40 rokov (pozn. kasačného súdu: správne malo byť 34 rokov) čím nesplnil podmienku dosiahnutia dôchodkového veku ani doby zamestnania (25 rokov) podľa § 174 ods. 1 písm. a) zákona č. 100/1988 Zb. v znení zákona č. 59/1993 Z.z. Nárok na starobný dôchodok mu tak do 31.12.1993 nevznikol. Budúce splnenie podmienok označil správny súd za irelevantné. K otázke tvrdeného porušovania ľudských práv žalobcu počas štúdia na vojenskom gymnáziu dodal, že nie je oprávnený ju v tomto konaní posudzovať, keďže presahuje rámec predmetu súdneho prieskumu v správnom súdnictve.

Kasačná sťažnosť a vyjadrenie k nej

5. Proti tomuto rozsudku podal rozsiahlu kasačnú sťažnosť žalobca (ďalej aj „sťažovateľ“) z dôvodu, že žalovaná a správny súd mu nesprávnym procesným postupom znemožnili, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom a skutkovom posúdení veci, v nesprávnom právnom hodnotení dôkazov, resp. nedostatočnom vykonávaní dôkazov. Tvrdil, že substancia pre výpočet objektívneho určenia sumy starobného dôchodku žalobcu určite nie je správna, spravodlivá, zásluhová a viditeľne ho naďalej trvale poškodzuje. Namietal, že oprávnené dôchodkové nároky žalobcu z reálneho výkonu vojenskej služby v I. kategórii funkcií nemôžu nijako exspirovať či sa vypariť. Vytýkal, že v osobnom liste dôchodkového poistenia nemá vyznačené všetky reálne odslúžené a odpracované roky, pretože tam chýbajú 4 roky výkonu vojenskej služby v 1. až 4. ročníku vojenského gymnázia v I. kategórii funkcií, v čom žalobca videl hrubé, intenzívne a dlhodobé porušovanie ľudských práv mladistvého, bezdôvodné obmedzovanie slobody pohybu bez opory v zákone, jeho hrubé zneužívanie na zakázaný vojenský výcvik a prípravu ako aj porušovanie vojenských služobných predpisov. Poukázal na to, že vek 59 rokov dosiahol 11.01.2015 (pozn. kasačného súdu: sťažovateľ vtedy dosiahol 56 rokov), 19 rokov a 35 dní odpracoval v I. kategórii funkcií s ukončením služby 30.09.1993 a zároveň bol v dobe podania žiadosti zamestnaný viac ako 25 rokov. Zdôraznil, že priznanie starobného dôchodku žalobca požadoval na základe § 174 ods. 1 písm. a) zákona o sociálnom zabezpečení po dosiahnutí veku 56 rokov. S poukazom na ustanovenie § 175 zákona o sociálnom zabezpečení a § 274 ods. 1 zákona o sociálnom poistení sa dotazoval, ako sa mu nároky z I. kategórie funkcií zachovávajú, keď žalovaná jeho dôchodkové nároky posudzuje len od r. 1984, čo je dôvodom jeho nesúhlasu s rozhodnutím žalovanej. Na základe znenia § 255 ods. 1 zákona o sociálnom poistení tvrdil, že výkon zamestnania I. kategórie funkcií má vplyv na zachovanie nároku na prepočet starobného dôchodku aj podľa zákona o soc. zabezpečení, aj na skorší vznik nároku na starobný dôchodok pred dovŕšením dôchodkového veku podľa § 65 ods. 2 zákona o sociálnom poistení. Kasačnému súdu navrhol, aby rozsudok správneho súdu zmenil tak, že rozhodnutie žalovanej a prvostupňového správneho orgánu zruší a vec vráti na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

6. Žalovaná sa ku kasačnej sťažnosti vyjadrila podaním zo dňa 25.04.2025. Dôvody uvedené sťažovateľom v kasačnej sťažnosti vnesené prostredníctvom jeho právneho zástupcu nepovažovala za opodstatnené, trvala na tom, že pri posúdení nároku sťažovateľa na starobný dôchodok postupovala v súlade s platnými právnymi predpismi a navrhla kasačnú sťažnosť ako nedôvodnú zamietnuť.

Posúdenie veci kasačným súdom

7. Najvyšší správny súd ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 SSP) po zistení, že kasačná sťažnosť bola podaná včas, oprávnenou osobou a je prípustná, bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP) a po oboznámení sa so súdnym a administratívnym spisom, ako aj dôvodmi kasačnej sťažnosti, ktorými nebol viazaný (§ 453 ods. 2 SSP) zistil, že kasačná sťažnosť je v plnom rozsahu nedôvodná.

8. Predmetom súdneho prieskumu je rozhodnutie žalovanej, ktorým potvrdila prvostupňové rozhodnutie o zamietnutí žiadosti žalobcu o priznanie starobného dôchodku vo veku 59 rokov, keďže žalobca v zmysle § 174 ods. 2 zák. o sociálnom zabezpečení v znení od 22.12.1999 ku dňu 31.12.1999 službu I. kategórie funkcií nevykonával. Žalobca v kasačnej sťažnosti uviedol, že v jeho prípade je potrebné dobu štúdia na Vojenskom gymnázii Jána Žižku v Moravskej Třebovej v období rokov 1974 až 1978 hodnotiť ako obdobie štúdia patriace do I. kategórie funkcií, a nie v III. pracovnej kategórii ako to vyhodnotila žalovaná. Získal by tým viac ako 19 rokov služby a očakával zníženie dôchodkového veku na 56 rokov.

9. Medzi účastníkmi nie je sporné, že žalobca v I. kategórii funkcií vykonával službu do 30.09.1993. Vek 59 rokov žalobca dosiahol dňa 11.01.2018, odkedy si žiadosťou zo dňa 17.01.2018 požiadal o priznanie starobného dôchodku.

10. Podľa § 65 ods. 1 zákona o sociálnom poistení v znení účinnom ku dňu právoplatnosti preskúmaného rozhodnutia (30.09.2020) poistenec má nárok na starobný dôchodok, ak bol dôchodkovo poistený najmenej 15 rokov a dovŕšil dôchodkový vek.

Podľa § 274 ods. 1 cit. zákona nároky vyplývajúce zo zaradenia zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie sa zachovávajú.

Podľa § 174 ods. 1 zákona o sociálnom zabezpečení občan, ktorý vykonával pred 1. januárom 2000 zamestnanie I. pracovnej kategórie, prípadne službu I. alebo II. kategórie funkcií, má po 31. decembri 1999 nárok na starobný dôchodok tiež, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol vek aspoň:

a) 56 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 14 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a), prípadne 9,5 roka, ak ide o také zamestnanie v uránových baniach, alebo 19 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b) až h) alebo 19 rokov v službe I. kategórie funkcií.

d) 59 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 11 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 b) 57 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 13 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a), prípadne 9 rokov, ak ide o také zamestnanie v uránových baniach, alebo 18 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b) až h) alebo 18 rokov v službe I. kategórie funkcií,

c) 58 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 12 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a) prípadne 8 rokov, ak ide o také zamestnanie v uránových baniach, alebo 16 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b) až h) alebo 16 rokov v službe I. kategórie funkcií alebo 17,5 roka v službe II. kategórie funkcií, alebo

písm. a), prípadne 7,5 roka, ak ide o také zamestnanie v uránových baniach, alebo 15 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b) až l) alebo 15 rokov v službe I. alebo II. kategórie funkcií.

Podľa § 174 ods. 2 zákona o sociálnom zabezpečení podmienkou vzniku nároku na starobný dôchodok podľa odseku 1 je, že zamestnanie I. pracovnej kategórie alebo služba I. alebo II. kategórie funkcií trvali k 31. decembru 1999; za zamestnanie sa na tieto účely považujú i náhradné doby a doby uvedené v § 5 ods. 1 a v § 6 ods. 1 nariadenia vlády Československej socialistickej republiky č. 117/1988 Zb.

Podľa § 175g ods. 2 zákona o sociálnom zabezpečení ak o nároku na starobný dôchodok podľa § 174 nebolo právoplatne rozhodnuté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, o nároku na starobný dôchodok sa rozhodne podľa predpisov účinných do dňa nadobudnutia účinnosti tohto zákona.

11. V prerokúvanej veci požiadal žalobca o starobný dôchodok v presvedčení, že k 11.01.2018 naň splnil podmienky. Právne vzťahy dôchodkového poistenia (i zabezpečenia) sa zásadne posudzujú podľa právnych predpisov účinných v čase ich vzniku, pokiaľ zákon výslovne neurčí inak. Podľa § 65 ods. 1 zákona o soc. poistení v znení účinnom ku dňu podania žiadosti žalobcu mal poistenec nárok na starobný dôchodok, ak bol dôchodkovo poistený najmenej 15 rokov a dovŕšil dôchodkový vek. Podľa § 65 ods. 2 cit. zákona bol dôchodkový vek 62 rokov veku poistenca, ak tento zákon neustanovoval inak (okrem iného) v § 274. Je zrejmé, že sťažovateľ dôchodkový vek podľa zákona o soc. poistení k 11.01.2018 nedosiahol, avšak odpracoval určitú dobu ako službu I. kategórie funkcií. Zákon o soc. poistení práve v § 274 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. zachováva nároky vyplývajúce zo zaradenia zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie, teda tie nároky, ktoré s týmto zaradením spájali skoršie predpisy. Takým nárokom bol práve skorší dôchodkový vek a skorším predpisom, ktorý upravoval vek vzniku nároku na dôchodok, bol zákon o soc. zabezpečení v znení účinnom do 31. decembra 2003, okrem iného § 174 ods. 1 tohto zákona. Toto ustanovenie umožňuje vznik nároku na starobný dôchodok pred dovŕšením 62. roku veku, ale len za splnenia zákonom stanovených podmienok. Preto bolo potrebné zaoberať sa tým, či sťažovateľ z dôvodu odpracovania určitej doby v I. kategórii funkcií splnil podmienky skoršieho dôchodkového veku podľa zákona o soc. zabezpečení.

12. K tomu kasačný súd v zhode s názorom žalovanej i správneho súdu konštatuje, že sťažovateľ k 11.01.2018 nesplnil podmienky pre vznik nároku na starobný dôchodok podľa § 21 ods. 1 ani 132 ods. 1 zákona o soc. zabezpečení, čo medzi účastníkmi nebolo sporné. Nesplnil ani podmienky pre vznik tohto nároku ani dovŕšením veku 59 rokov podľa § 174 ods. 1 písm. d) tohto zákona, ako žiadal v žiadosti o poskytnutie starobného dôchodku (k 11.01.2018). Podmienky podľa § 174 nesplnil ani dovŕšením 56 rokov veku (§ 174 ods. 1 písm. a) cit. zákona), ako tvrdil v kasačnej sťažnosti.

13. Sťažovateľ nesplnil podmienky zníženia dôchodkového veku podľa § 174 ods. 1 písm. d) zákona o soc. zabezpečení. Nebolo sporným, že sťažovateľ v služobnom pomere vojaka I. kategórie funkcií získal dobu služby viac ako 15 rokov; splnil teda podmienku ohľadom doby služby uvedenú v § 174 ods. 1 písm. d) cit. zákona. Nesplnil však podmienku stanovenú v § 174 ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb., aby služba I. (II.) kategórie funkcií trvala k 31.12.1999, pretože službu v I. kategórii funkcií prestal vykonávať

ku dňu 30.09.1993 na vlastnú žiadosť. Obe podmienky uvedené v ods. 1 a 2 ustanovenia § 174 musia byť splnené súčasne.

14. Pokiaľ sa sťažovateľ domáhal aplikácie § 175g zákona o soc. zabezpečení, toto bolo do cit. zákona vložené novelou č. 355/1999 Z. z. s účinnosťou od 22.12.1999. Zákonodarca v ods. 1 § 175g ustanovil, že v konaniach o nároku na dôchodok, ktoré neboli právoplatne skončené pred dňom účinnosti zákona č. 355/1999 Z. z. a hodnotenie zamestnania v I. a II. pracovnej kategórii alebo v I. a II. kategórii funkcií má vplyv na vznik nároku na dôchodok alebo na jeho výšku, o nároku sa rozhodne podľa predpisov účinných po dni nadobudnutia jeho účinnosti, ak nie je ďalej ustanovené inak. Inak je ustanovené v odseku 2 § 175g tohto zákona, kde zákonodarca stanovil, že o nároku na starobný dôchodok podľa § 174, o ktorom nebolo právoplatne rozhodnuté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona (22.12.1999), sa (naopak) rozhodne podľa predpisov účinných do dňa nadobudnutia jeho účinnosti (do 21.12.1999).

15. V čase nadobudnutia účinnosti zákona č. 355/1999 Z. z., ktorým sa vkladalo ustanovenie § 175g, bol žalobca vo veku iba 40 rokov, t. j. naďalej nespĺňal podmienku veku pre vznik nároku na starobný dôchodok podľa žiadneho z ustanovení zákona o soc. zabezpečení (ani zníženého podľa § 174 ods. 1). Nemal tak nárok na starobný dôchodok. Preto na jeho prípad nie je možné použiť § 174 účinný do 21.12.1999. Napokon, § 174 ods. 2 v tomto znení vyžadoval, aby služba I. alebo II. kategórie funkcií trvala k 31. decembru 1998, čo sťažovateľ opätovne nespĺňal.

16. K sťažnostnej námietke, že na prípad sťažovateľa je potrebné aplikovať § 174 ods. 1 písm. a) zákona o soc. zabezpečení, pretože dôchodkový vek dovŕšil už v 56. roku, je potrebné poukázať na charakter štúdia na vojenskom gymnáziu. Sťažovateľ totiž do úhrnu dôb služby I. kategórie funkcií započítal aj dobu štúdia na tejto strednej škole a preto mal za to, že jeho služba trvala vyše 19 rokov. Už správny súd relevantne poukázal na ustálenú rozhodovaciu prax najvyššieho správneho súdu (bod 25 na str. 10 až 13 odôvodnenia napadnutého rozsudku) vo vzťahu k hodnoteniu doby štúdia poistenca na vojenskom gymnáziu. Záver správneho súdu, že obdobie štúdia na vojenskom gymnáziu nie je vojenskou činnou službou, je správny a žalovaná správne zhodnotila obdobie r. 1974 až 1978 ako dobu potrebnú na prípravu na povolanie po skončení povinnej školskej dochádzky (v III. pracovnej kategórii). Argumenty sťažovateľa prednesené v kasačnej sťažnosti k tejto otázke sú zhodné s argumentami práve tých sťažovateľov, ktorí (zastúpení rovnakým právnym zástupcom ako v prejednávanej veci) v tejto argumentácii neboli úspešní a ktorých prípady predstavujú (už správnym súdom citovanú) dlhodobu ustálenú rozhodovaciu prax kasačného súdu, na ktorú kasačný súd už len odkazuje (napr. sp. zn. 9So/6/2015, 9So/88/2011, 7So/71/2012, 1So/69/2014, 7Ssk/22/2025, 7Ssk/84/2024, 7Ssk/7/2024). Právne zastúpený sťažovateľ si musí byť vedomý právnej situácie, že právnu kvalifikáciu doby štúdia na strednej vojenskej škole ako službu nie je možné založiť len na tvrdeniach či presvedčení sťažovateľa o zaobchádzaní so študentami ako s vojákmi.

17. Je však potrebné doplniť, že ani trvanie služby v rozsahu viac než 19 rokov by na situácii sťažovateľa nič nezmenilo, keďže zákonnú podmienku § 174 ods. 2 zákona o soc. zabezpečení o trvaní služby do 31.12.1999 by naďalej nespĺňal. Prípad sťažovateľa nie je možné posúdiť ani podľa § 174 zákona o soc. zabezpečení v znení účinnom ku dňu skončenia služobného pomeru (citovaný zákon v znení zákona č. 59/1993 Z. z. účinný do 09.04.1994). Na použitie tohto znenia zákona neexistuje žiadne prechodné ustanovenie (nie je to ani § 175g ods. 2). Okrem toho sťažovateľ nespĺnil podmienku vyžadovanú týmto znením zákona, a to trvanie služby k 31.12.1993, ani podmienku dosiahnutia zníženého dôchodkového veku v období po 31.12.1993, ktoré je ohraničené dňom 31.12.1994, keďže zákon č. 71/1994 Z. z. po dni 31.12.1994 už stanovoval nové podmienky nároku (najmä že pri dosiahnutí dôchodkového veku po 31.12.1994 zamestnanie I. pracovnej kategórie alebo služba I. alebo II. kategórie funkcií museli trvať k 31. decembru 1994).

18. Nároky sťažovateľa plynúce z výkonu služby I. kategórie funkcií neexpirovali, ako to uvádzal v kasačnej sťažnosti, pretože mu žiadne nevznikli. Pri posudzovaní jeho žiadosti zo 17.01.2018 by boli zostali zachované jeho nároky vyplývajúce z predchádzajúcej právnej úpravy, avšak bolo zistené, že možné zákonné nároky z výkonu služby I. kategórie funkcií mu nepatrili. Pokiaľ by zníženie dôchodkového veku v dôsledku splnenia všetkých zákonom požadovaných podmienok sťažovateľovi podľa zákona o sociálnom zabezpečení patrilo, jeho nárok by vznikol a zostal by zachovaný, rovnako ako boli tieto nároky zachované všetkým poistencom, ktorí riadne splnili všetky zákonné podmienky súčasne, čo však nie je prípad sťažovateľa. Očakávanie sťažovateľa, aby došlo k zníženiu jeho dôchodkového

veku v dôsledku splnenia len jednej zo zákonných podmienok (odpracovanie zákonom určeného počtu rokov I. kategórie funkcií) tak nie legitímne.

19. U sťažovateľa tak bolo pri stanovení jeho dôchodkového veku potrebné vychádzať z ust. § 65 ods. 1 a 2 zákona č. 461/2003 o sociálnom poistení. Kasačný súd pre úplnosť dodáva, že z dávkového spisu žalovanej vyplýva, že rozhodnutím z 15.11.2022 bol sťažovateľovi priznaný starobný dôchodok od 11.1.2021, t. j. dovŕšením 62 rokov a 10 mesiacov, pričom obdobie výkonu služby I. kategórie funkcií ako aj obdobie štúdia na vojenskom gymnáziu boli sťažovateľovi zahrnuté do celkového obdobia dôchodkového poistenia, ako to vyplýva z jeho osobného listu dôchodkového poistenia. V tejto súvislosti je irelevantná sťažnostná námietka, že žalovaná jeho dôchodkové nároky posudzuje len od r. 1984. V preskúmanom rozhodnutí bol zamietnutý nárok sťažovateľa na skorší starobný dôchodok bez toho, aby žalovaná konkrétne posudzovala jeho prípadnú výšku, teda aj rozhodujúce obdobie pre zistenie priemerného osobného mzdového bodu (kde je rozhodný rok 1984).

20. Sťažovateľ ďalej v kasačnej sťažnosti bez bližšieho upresnenia tvrdil, že žalovaná a správny súd mu nesprávnym procesným postupom znemožnili, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Neuviedol však, ktoré svoje procesné práva považoval za dotknuté a akým postupom, prípadne opomenutím ktorých procesných štandardov súdu bol na svojich právach dotknutý v takej miere, že je to možné hodnotiť ako porušenie práva na spravodlivý proces. Kasačný súd po oboznámení sa so spisovým materiálom takéto pochybenie nevzhladol.

21. Pokiaľ sťažovateľ považoval substanciu pre výpočet určenia sumy jeho starobného dôchodku za nie správnu, spravodlivú a zásluhovú, kasačný súd poznamenáva, že k výpočtu sumy dôchodku sťažovateľa správne orgány v konaní ani nepristúpili, nakoľko neboli naplnené zákonné podmienky pre vznik nároku sťažovateľa na starobný dôchodok dovŕšením veku 59 rokov (resp. 56 rokov). Sťažovateľ tiež namietal, že žalovaná odignorovala ním navrhované dôkazy. Neuviedol však, ktoré konkrétne dôkazy, ktoré v administratívnom konaní predkladal, respektíve navrhoval, neboli vykonané alebo nevyhodnotené.

22. Všeobecné tvrdenia sťažovateľa o porušovaní ústavy či zákonov na vojenských gymnáziách, o otrockej či detskej práci, priložené písomnosti nevzťahujúce sa na osobu sťažovateľa, nie sú spôsobilé zvrátiť správny právny záver žalovanej a správneho súdu o nespĺnení zákonných podmienok na priznanie starobného dôchodku podľa § 174 ods. 1, 2 zákona o soc. zabezpečení.

Záver

23. Kasačný súd dospel k záveru, že žalovaná preskúmaným rozhodnutím zamietla žiadosť žalobcu o priznanie starobného dôchodku od 11.01.2018 v súlade so zákonom, keď sťažovateľ k 11.01.2018 nespĺnil podmienky pre vznik nároku na starobný dôchodok podľa § 65 ods. 2 zákona o soc. poistení ani podľa § 21 ods. 1, § 132 ods. 1 a § 174 ods. 1 a 2 zákona o soc. zabezpečení. Správny súd vec správne právne posúdil a preto bolo potrebné kasačnú sťažnosť žalobcu ako nedôvodnú podľa § 461 SSP zamietnuť.

Trovy kasačného konania

24. O náhrade trov kasačného konania vo vzťahu k žalovanej bolo rozhodnuté podľa § 168 SSP a contrario v spojení s § 467 ods. 1 SSP. Žalovaná bola v tomto konaní úspešná, avšak súd jej náhradu trov konania nepriznal, pretože neboli splnené podmienky aplikácie § 168. Žalobca ako neúspešný účastník kasačného konania nemá právo na náhradu jeho trov (§ 167 ods. 1 a contrario v spojení s § 467 ods. 1 SSP).

25. Tento rozsudok bol prijatý pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.